

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN VASARNAP.

Előfizetési árak:		Felolós szerkesztő: Felér János.	Főmunkatárs: Révész Lajos.	Magánhirdetések legutányosabban, árszabály szerint.
Egész évre	4 frt	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”.		Hivatalos hirdetések díja: 100 szög 2 frt, ezenül minden megkezdett szög szónál 50 krali több.
Fél évre	2 »	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatara címre Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.		Lapunk számára hirdetőket elfogad a Dienes Irgalmasok és a Magyar Társ. Irodák Hirdetői Irodája Budapest, Gránaos-utca 1. szám.
Negyed évre	1 »			

A felvidék ipara.

(R) Több alkalommal szóvált volt már téve lapunkban a felvidék iparának közgazdasági fontossága; meg volt világítva a többek között — s nem is egyszer — az a szempont, hogy mennyiben van hivatva a szépen fejlődő ipar — különösen a gyárpar — a mezőgazdaságszámtalan nehézségén és kockázott voltán segíteni.

Ez alkalommal más szempontból szándékozunk rámutatni a felvidéki ipar fejlődésének fontosságára. Nem, mintha annak közgazdasági fontosságát nem tartanók első rangú kérdések; nem, mintha nem volna életbe vágó, hogy a felvidék mezőgazdaságán miként lehet legintenzívebben segíteni.

Mert tény az, hogy a boldog alföld lakosságának fogalma sincs azokról a nehéz küzdelmekről, melyekkel az itteni gazdálkodóknak meg kell birkóznia.

Az alföld szántóvelője késő őszig dolgozhat földjén s kora tavasszal hozzá láthat újra a munkához; nálunk — az aratás későn történvén — lopni kell az időt az esős évszóból, hogy hamarosan letakarhassák a magot a föld alá; s tavasszal a sokáig tartó tél következtében ismét csak hamaros, majdnem lopva végzett munkával végezheti, amit a mező gazdaság ilyenkor megkíván.

Az alföld gazdája bátran bízhat kitűnő földje termő erejében, amely — ha az időjárás nem kiválóan mostoha — soha nem hagyja cserben; összetelt kézzel várhatja, míg az aratás önteni fogja granáriumába a kincset erő magot; a mi gazdánk soha nem tudhatják, mi lesz az elvetelt magból. Először, mert a különben is silányabb föld a nagyjázott munka folytán csak különösen kedvező időjárás mellett terem; s másodszor, mert épen az időjárás olyan megbízhatatlan, olyan szeszélyes, hogy valóságos terno, ha valaki sikerült eredménnyel dicsekedhetik.

Egészen természetes tehát, hogy az iparnak, mint a mezőgazdaság kiegészítő ágának, igen fontos szerepe van a felvidéken; annyira fontos, hogy e nélkül észszerűen nem fejlődhetik amaz sem.

E tényre azonban többször volt alkalmunk már rámutatni s így bátran hivatkozhatunk a felvidék iparának ama másik irányú nagy fontosságára, melynélfogva hivatva van a felvidéket az alfölddel szorosabban összekapcsolni.

Ne mellőztassanak e kétségtelen ténnyel kicsinyelni; ebből kizárólag a felvidéknek lesz nagy haszna.

Mit tudott eddig az alföldi ember rólunk, felvidékiekről? Azt, a mit a nóta mond, hogy mi szegények mindig csak krumplit eszünk, vagy — amint a régebb földrajzok tanították — legföljebb zabkenyeret!

Hogy van itt egyjóravaló nép, mely erkölcsében jámbor, munkájában kitartós hazájához még a nélkülözések mellett is hű, csak itt-ott, az újság cikkekely útján hallott az alföldi nép.

Hogy ezt a derék, becsületet tót népet magára hagyni, helyesebben a nemzetiségi izgatók kényre bízni nagy könyvműség; — ki gondolta ezeltűt? Ki gondolja ma is?

Néhány ábrándos fejű ember legfeljebb.

És lám, a felvidék fejlődő ipara lassanlassan rátereli a magyar nép figyelmét a tót népre. Amint az itteni gyárpar termékei ismeretesebbek lesznek az alföldön, amint a mártoni hajlított fabútör, a zsolnai posztó, a lipői bőr és szőrmetermékek ide vonják az alföld figyelmét, lehetetlen, hogy meg ne lássák az itt élő népet. S ha egyszer megismerik, lehetetlen, hogy ezentűl is úgy magára hagyják, mint eddig.

Ime, ilyen szempontból tartjuk mi különösen fontosnak a felvidék iparának fejlődését.

Igen kedves alkalom ébresztette bennünk ezt a gondolatot. A debreceni kereskedelmi akadémia e héten jön a felvidék gyárparának tanulmányozására. Ime, demonstrative igazolva az, hogy ez az ipar ide vonja az alföld figyelmét.

És ezen kedves alkalomból melegen üdvözöljük a debrecenieket városunkban. Ők lesznek az elsők, akik a körültökben tapasztaltakat elmondják majd otthon s a felvidék iparáról számot adva, figyelmeztetik a magyar-

ságot arra is, hogy érdemes ezzel a jóruvaló tót néppel is törődni; addig amíg nem késő; amíg teljesen el nem veszűjk őket.

Hogy vannak, a kik erre törekesznek, Lapszemle rovatunk hétről-hétre igazolja.

K. város társadalmi viszonyai.

Minden város, minden helység társadalmát, az ott telepedett s állandóan tartózkodó emberek összessége képezi.

Tagadhatlan tény, miszerint különösen kisebb városok, községek társadalmi irányának, mondhatni minőségének, a helységet alkotó lakosság túlnyomó részének műveltsége, jellemé az alapja.

Természetes következménye tehát ezen állításnak azon körülmény, miszerint minden kisebb helység társadalmának iránya rendszertart azon mederben halad, milyet az arra befolyást gyakorló s túlsúlyban lévő emberek műveltsége, jellemé jelöl ki számára.

E földön azonban egy állapot sem maradó, nem állandó s a mint a külfelbolyások, külvizonyok rajta létüket érvényesítik, megváltozik, átalakul!

Ebből folyólag tehát koncedálnunk kell azt is, hogy a társadalm állapot, iránya is ily időleges változásnak, átalakulásnak van alávetve, a szerint, mint a helység lakossága összességének jelentékenyebb részét, művelt, vagy kevésbé művelt, jellemes, vagy ingatag, esetleg a jellemet csak simuláló emberek képezik.

Ennyit általánosságban!

Most azonban áttérünk a tulajdonképeni eszménk vázlatban leendő kifejtésére, mert hiszen oly forrás ez, melynek kimerítésére nemcsak nekünk, hanem bárki másnak is, vállalkozni merész gondolat volna!

Ha már most K. város társadalmi viszonyait egybevetjük, a fent általánosságban mondottakkal s kérdjük magunktól, hogy milyen is ezen város társadalmja? önkéntelenül a legnagyobb határozottsággal azon válasz jön ajkunkra: „Zsilált, ferde, silány!”

Ezen kijelentésünkre azonban valaki — különösen az, ki annak igazságot már a kezdetben elősoroltakból levonni nem akarja, vagy nem képes — azt vehetné szemünkre, könnyű valamit állítani, az érveléssel pedig adósnak maradni!

E szemrehányásnak magunkat kitenni nem akarván, nagyjában előadjuk önkainkat is, melyek városunk társadalmát bontják, törpítik és silányítják!

Bevezetésül azonban kötelességünk megérteni, miként városunkban van számos s elegendő intelligens, művelt elem, ki társadalmunk irányának a helyes mederben való vezetésére volna hivatva, túlsúlyban van oly intelligens, művelt egyén, ki az előbbieket vezetés alatt társadalmunk irányát megha-

T Á R C A.

Turóc kirándulások.

— A „Felvidéki Híradó” számára írja Boldis Ignác —

I.

Az idén szokatlanul korán köszöntött be a várva-várt tavasz. Mondhatni, hogy az egész természet mint egy három héttel van előbbre, mint tavaly ilyenkor. Turóc Szt.-Márton határanak legelső virága, a szép ibolyaszínű *Crocus vernus* tavaly csak április 15-ke táján kezdett virúlni, míg az idén a Bukovini nevű cserjés, melyet batran el lehetne nevezni *Crocus ligeticus*, már husvét vasarnapján, tehát március hó 25-én tele volt a legszebb, legkifejlettebb példányokkal. Nagy dolog ám a tavasznak első hírnöke, első virága! Mikor a turóc zord téli elmúta után először pillantjuk meg a szende, gyöngéd ibolyaszínű virágokat, nem kell hozzá semmi különös szentimentalizmus, de oly jótévéző meleg arad szét körülünk. Tehát végre, valahára! Alig lehet az ember, hogy azok a zord, csípős északi szelek valahára el fognak múlni s a Hrbí, Bukovini és más halimokon levő mogyoró-, égerfa-, berkenye és kecskefűz-bokrok, melyek eddigelé gyönyörű örökzöld fenyveseinknek szaraz, pusztá, kihalt szegélyét képezték, végre ki feltegnak zöldülni. Mert nehezen indul nálunk a tavasz. A *Völgyná hola*, *Kriván és Lissze* havat még a majusi nap sem bírja elolvasztani, legtöbbször június hó első napjainak kell megbirkóznunk vele. De most a mi zavasaink fehér köpönyege mindinkább szakadozni kezd, s előbb vik az egyelőre még sárgás havasi fű.

Üdvözöllek te várva-várt turóc tavasz! Bir később

érkezel, mint mas vidékeken; bár nem vagy olyan bájos, olyan ékes, mint masutt; nem hozol fülemile-dált, a különféle virágok színpompájával is takarékoskodol; ám én mégis szeretlek, s szívem egész melegével üdvözöllek! Mert te ismét a szent természet kezele vezetsz, mert előjöttöd után ismét mondhatom Tompával:

»Szent természet! dajkálkodó anyám,
Szeretlek én kimondataatlanul!
Gyönyör s megnagyvass lelke száll reám,
Lombod, virágod ha sarjad, ha hull!
Tanulni menvén hozzád: megjövök
Édes kincsekkel, mint a füge méh,
Mégkönyvűbbük kirajd között,
Ha szívem hű, szemem köny terhelé.»

Tehát a *Crocus vernus* (már csak így nevezem, mert magyar neve kissé próza: a Tavasi salány) korán köszöntött be. A Bukovini cserjésen kívül nagy mennyiségben található a Hrbí-n is, míg a Sztranya alatti ligetekben egyetlen egy példányt sem találhatni. Különben tudtommal el van terjedve az egész megyében, ott hól lombos fak és cserjék vannak, de magasabb helyeken, pl. a Kriván alatt csak majusban virazik. Mas vidékeken a *Kikeleti hóvirág* (Galanthus nivalis) és a *Kétlevelű eszlár* (*Scilla bifolia*) a tavasz első hírnökei; Marton határában az előbbi egyáltalán nem fordul elő (kizárólag Bellaról kaptam néhány példányt); az utóbbi Sz. Ilona és Rutka cserjésében elég gyakori.

Ez a kis ibolyaszínű virágocská eszünkbe juttatja a szép turóc kirándulások. Keves varmegének vannak ily gyönyörű kiránduló helyei, am mi mártónai kiserre kényelmesek vagyunk arra, hogy e helyeket felkeressük. Ha valaki annyira megerőlteti lábait, hogy kigyalogol egész Sztranyaig (rendesen oda is kocsin szokás elmenni), az már roppant nagy turistának képzeli magát; legtöbbször

csak hallomásból, gyakran mas vidékről jött turisták leírásaiból tudják, hogy voltaképen milyen szép is ez a varmegye. Ez az oka annak is, hogy a magyar turista-egyesület turóci osztályának megalakulása oly lanyhasággal fogadtatt. Mas vidékről való, szegedi, debreceni, budapesti turisták eljöttek tavaly, hogy a *sütői ritka* természet gyönyörűségnek; mi azonban e ritka természetűenyményen szemben sem arunk el valami nagy kíváncsiságot.

A Crocus-szal egy időben virazik a bódító szagú *Daphne mezereum*. (Magyar neve kissé furcsa hangzású: Farkas boroszlán.) A mártóni erdőkben mindenütt otthonos, különösen a Mocsbáran található nagyobb mennyiségben. Könnyen felismerhető. Ha egy márciusi napon az erdőben sétálunk, mikor (a mogyorót és éger kivéve) még egy fa, egy bokor sem virúl, szemünkbe ötlök egy egészen csupasz, alacsony bokor, levél még nem mutatkozik rajta, legfeljebb az ágak végén, de apró, piros, tölcser alakú, erős szagú virágai magukra vonják figyelmünk-t. Veszedeles növény ez. Mhélyest levél a virága, a virágok helyén aró, borsó nagyságú piros bogycók jelennek meg, s mind e bogycók, mind pedig a bokor heja erős, égető mérget tartalmaznak. Néhány ilyen bogycó elegendő arra hogy veszedeles gomogyoguladást, göresöket, sőt halált is okozzon. Előbb pedig piros festéket készíttettek e bogycókból, jelenleg szep — állítólag — Szibériában finom arkenőcsöt készítenek belőlük.

Április hónap nagyob kirándulásokra még nem igen gondolhatunk, annál hivatagóbban tekintenek reánk a sztranyai szép ligetek. E ligetek, továbbá a Veiká- és Malá-völgyekbe vezető út s az Oszkóko a legkellemesebb tavasi sétatéliek, melyek felkeresése felelrisíti

A tapasztalat azt oktatja, hogy:

Mindig a helyes forrást keresd, ha vásárolsz.

Ez méltán az én üzletemre vonatkozhat, mert csakis egy oly nagymérvű üzletnek, amilyen az enyém, lehetnek olcsó költségei, mely körülmény óriási készpénzárú-bevásárlásoknak és egyéb előnyöknek köszönhető s melyeknek végre a vevőim veszik hasznát.

Gyönyörű minták magánvevőknek ingyen és bérmentve.

Bőrtartalmú mintakönyvek, amilyenek eddig még nem léteztek, szabók részére bérmentetlennül.

Öltönyöknek való kelmék.

Peruvia és dosking a magas klérus részére, szabályszerű kelmék cs. és kir. tisztviselő-egyesületeknek, igazgatónak, tisztviselői és tornászoknak, valamint úrvék részére. Teko- és játékszaktalokra való posztók, kocsikáthuzatok, loden, vízmentes loden vadászöltönyekre, mosható szövetek, uti-plaidok frt 4-14.

Valódi, tartós, tiszta gyapot-posztórukat, és nem holmi olcsó rongyot, mely alig a szabó munkadíját érdemli, ajánljutányos áron

STIKAROFSKY J.,

BRÜNNBEN (az osztrák Manchester).

Legnagyobb gyári posztó raktár 1/2 millió forint értékben

Szétküldés csak utánvét mellett.

Német, magyar, cseh, lengyel, olasz, francia és angol levelzés.

Összes gazdasági gépek
elsőrangú minőségben.

Rövidített levélcim:

GAZDASÁGI GÉPGYÁR,
Budapest.

saját hazai gyártmány

Kedvező feltételek!

Gőzcsepplőgépek

Legjutányosabb árak!

ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZÉNY-TÁRSULAT.
Gyártelep: KÜLSŐ VÁCI-ÚT 7.

Bérbe adandó

1894. évi november hó 1-től, 6 évre

egy

tagosított birtok

Turóc-Szt.-Márton határában, mely 238 1/2 magyar hold kiterjedésű földek, rétek és legelőkből áll.

Bővebb felvilágosítást ad a

Mosócú urasági erdészeti hivatal

Mosocon, Turócvármegyében.

Köszvény és osztián szenvedőknek ezennel a legújabb körökben

Horgony-Pain-Expeller

olnevezés alatt dicserőleg ismeretessé vált Tinct. Capaci comp. ajánlólóg legyen emlékeztetőbe hozva. Ezen népszerű házi szer 25 óta, mint legmegbízhatóbb fájdalomcsillapító bedorzsolós szerekes és mindnyájuk által, a kik használják igen kedveltetik, úgy hogy további különös ajánlása nem szorul. Üvege 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 krnyi áron a legtöbb gyógyszerárban kapható. Azonban a „Horgony” védjegyre ügyelendő, mert csak a város horgonygyárral ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem volna kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszerüzéhez: Richter gyógyszerüz. „az arany-oroszlanhoz” Prágában vagy Turók József gyógyszerüzéhez Budapesten.

4997. tk. sz. 1893.

Árverési hirdetményi kivonat.

A turóc-szt.-mártoni kir. járásbírósgá mint lelekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Csernek Jánosnak, Polonecz János elleni végrehajtási ügyében, Kostyán községben fekvő,

a) a kostyáni 41. sz. tjkjében A. I. 7/8 urb. telkek 1-15. sorsz. (köztük 79. ö. i. sz. ház) alatt felelő ingatlanokból Polonecz János B. 10. és 20. t. szerint összesen 1/30 részben megillető jutaléka 214 frt 87 krban. és

b) az ottani 123. sz. tjkjében A. 1. sor., 56 hr. sz. a. foglalt, Polonecz János, András, Pál, kiskoru Polonecz József, Anna, Mária, Samu, Zsuzsanna és özv. Polonecz Anna. Kuzma Anna nevére írt beltelekre és 61. ö. i. sz. házra 400 frt kiküldési árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1894. évi május hó 5-n d. e. 10 óra-kor Kostyán községben a község házával megtartandó nyilvános árverésen a kiküldési árban alul is elfogadhatni.

Árverezni szándékozók tartoznak minden egyes ingatlanok kiküldési árának 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírral a kiküldött kezehez letenni, vagy pedig a bánatpénznek, a bíróságnál lelt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű előismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbírósgá mint tkvi hatóság.

Kelt Turóc-Szt.-Mártonban, 1894. január 5-én.

Medzihraczký,

kir. aljárásbíró.

Kérjen ön csakis

„ZACHERLINT“

mert ez a leggyorsabb és legbiztosabb hatású szer

mindenfélé rovar kiirtására.

Mi szólhatna ugyanis világosabban utóérhetetlen ereje és jósága mellett, mint rendkívüli elterjedése; nem létezik szer, melynek forgalmát a Zacherlin-é sokkal felül ne múlta.

Mindenkor lepecsételt üveg kérendő, de csakis olyan, mely a Zacherlin-nel el van látva. A többi mind hasznavehetetlen utánzat.

Árak: **15, 30, 50** kr., frt **1.—, frt 2.—** üvegenként; 1 zacherlin spóroló **30** kr.

Turóc-Sz. Márton	Fabry József	Liptó-Szt.-Miklós	Bodický D. M.	Rózsahegy	Markovický P.
	Graber M. és fia		Trnowsky Józ.	Ruttka	Gál Emil
	Soltész L.		Palka Péter		Sulc Adolf
	Svarc Kálmán		Sawernoch G.		

110. vh. sz. 1894.

Árverési hirdetmény.

Alulírt bírói végrehajtó, az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a znióváraljai kir. járásbírósgá 1012. számú végzése által Keviczky Kálmán stbnyafüldői lakos részére Büchler David szoció lakos ellen 160 frt tóke és jánuléai erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás foganatosítása alkalmával bíróság fel foglalt és 300 frtna becsült 8 db sarvasmarhaból álló ingóságok 160 frt tóke ennek 1891 év január hó 2 napjától járó kamatai 32 frt 7 kr. megállapított eddigi 93 kr. jelen hirdet-

ményi és az ezutáni költségek erejéig nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a znióváraljai kir. járásbírósgá 1065. sz. kiküldést rendelő végzése folytán nagy szocócon leendő eszközzésére 1894-ik év május hó 11-ik napjának d. e. 10 óraja határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsaron alul is eladatni fognak.

Kelt Znióváralján, 1894-ik évi április hó 19-én.

Szibner,

kir. bir. végrehajtó.